

Patti Callahan Henry

Povestea pe care a lăsat-o în urmă

Traducere din limba engleză de Ruxandra Ana

Limbaajul e calea prin care fantomele intră în lume.

Ann Michaels, Ce ne învață lumina

O vreme am fost departe de frumusețea ta.

Sweet Comeragh, cântec popular irlandez

Capitolul 1

BRONWYN NEWCASTLE FORDHAM

Bluffton, Carolina de Sud

1927

E ora 2 dimineața când îi părăsește pe toți cei pe care îi iubește. Ajunsă pe malul râului May, dezleagă funiile cu care barca Chris-Craft¹ e legată de țărușii pontonului erodat de vreme și se urcă în ea. Luna nouă se ivește de sub mantia întunericului în liniștea de catifea; stelele strălucesc cu aceeași intensitate ca dorința ei arzătoare de a porni la drum.

Peste șase ore, când fluxul va reveni și va umple mlaștina și canalele secrete, ea va fi de mult plecată. Cunoaște mișcarea valurilor din estuar fără să aibă nevoie să consulte hărțile nautice sau barometrul ponosit care atârnă de când e lumea pe prispa casei lor acoperite

¹ Chris Craft Corporation este o companie producătoare de bărci de recreație cu sediul în Sarasota, Florida (*N.t.*).

cu șindrilă. Și-a plănuit evadarea în cel mai mic detaliu, la minut, și nu ezită deloc.

Barca plutește luată de val și râul umflat de vânt o împinge ușor spre mare, prinzând viteză mai repede decât se așteptase. Luminile din Bluffton pâlăpăie de-a lungul coastei ca niște licurici. Dintr-o clipă într-alta va porni motorul și va direcționa barca mai întâi spre insula Tybee și apoi înspre Savannah.

Se uită lung spre cerul ca de cerneală, la Orion și la Carul Mare. Nu vrea să fie martora dispariției peisajului atât de familiar și de iubit.

Începe să facă în minte o listă, un obicei pe care l-a deprins încă din copilărie.

Mai întâi lista lucrurilor pe care le-a adus cu ea: un mantou, un schimb de haine, o sută de dolari pe care i-a luat din plicul pentru situații de urgență, un caiet și un pix, un rucsac din piele care conține cuvintele pe care le-a căutat și migălit o viață întreagă.

Privește în depărtare, spre linia orizontului, în timp ce barca se clatină pe valuri și așteaptă să pornească motorul. Gândurile îi zboară de la ce a adus cu ea la ce a lăsat în urmă: valurile care se sparg pe scoici în liniște, dincolo de fereastră; casa cu acoperiș din șindrilă gri, care a protejat-o timp de zece ani; camera în care scrie și citește, așezată pe scaunul tapițat cu bumbac creton, prin ale cărui cusături crăpate iese din loc în loc umplutura; lumina slabă la final de zi, când se aruncă în apa caldă a râului; mângâierea blândă a brizei când stă pe prispa casei; soțul ei, care se întinde după ea în pat și își împletește degetele cu ale ei, în timp ce greierii par că plâng.

Și: Clara.

Se prinde de parapet ca să-și mențină echilibrul și se îndreaptă spre cockpit. Apasă pe buton ca să pornească motorul, copleșită de un val de nevoie primordială de a fi alături de fiica ei, ceea ce o face să se clatine amețită. Își adună puterile, știe bine că, dacă se va întoarce acasă, lumea îi va face pe de-a-ntregul ceea ce până acum i-a făcut doar pe jumătate.

Se gândește la frumusețea acestui loc, pe care o va purta mereu cu ea: un loc unde licuricii decorează nopțile și acele de conifere formează paturi moi, unde răsăriturile împrăștie diamante în apă, unde plevuștile strălucesc argintii pe suprafața râului.

Pierderile sunt însemnate, dar nu se gândește la ce ar putea spune ceilalți, nici măcar la propria stare de bine — Bronwyn trebuie să înainteze, cât mai departe de tot ce se poate întâmpla dacă rămâne. Există lucruri care pur și simplu nu mai pot fi reparate.

Mereu a atras-o lumea nevăzută. Știe ce trebuie să facă — să *devină* invizibilă. Acesta este răspunsul pentru personajul pe care l-a creat, acesta este și răspunsul *ei*. Destinele lor vor fi mereu întrepătrunse, îi e deja clar.

Găsește butonul de pornire și îl apasă; motorul toarce lin, apa clipește în urmă. Împinge mânerul de accelerație și pune mâna pe cârmă. Apele acestea sunt apele ei, nu are nevoie să vadă ca să știe drumul.

Capitolul 2

CLARA HARRINGTON
Bluffton, Carolina de Sud
Noiembrie 1952

A dispărut cu douăzeci și cinci de ani în urmă, pe când eu aveam opt ani, și totuși mama îmi apare în fiecare zi. Uneori într-o întorsătură de frază, în cântecul valurilor din spatele casei, în energia creativă cu care fiica mea adună mușchi pentru o casă a zânelor sau în indiciile și mesajele pe care mama m-a învățat să le descifrez în natura care ne înconjoară. Părea să fie în același timp peste tot și nicăieri. Era absență, era prezență, era mister.

Și din cauza acelei energii atotpătrunzătoare am creat ceva în viață ce era doar al meu. Asta era arta mea — locul meu privat, pasiunea mea, refugiul meu departe de lumea cea mare, pe care nimeni altcineva nu îl putea atinge.

Sau cel puțin așa credeam.

În casa noastră cu lambriuri exterioare albastre, pe malul râului May, am dispărut în lumea unei aricioaice pe nume Harriet. O pictam pentru o carte de copii. Țineam pensula cu vârf din păr de zibelină deasupra pânzei, pregătită să trasez liniile fine ale mustăților. Peisajul luxuriant și atrăgător mă făcea să aștept cu nerăbdare pătrunderea în lumea imaginată de autoare, zi după zi, chiar dacă nu o cunoscusem în viața reală. Eram ilustratoarea ei.

Adoram aricioaica cu o singură ureche care se străduia să-și găsească locul pe un tărâm cu lacuri și munți, printre animale magice, vorbitoare, în spațiile largi acoperite cu flori sălbatică și trestii. Pentru mine, spiritul lui Harriet era un ecou al fiicei mele în vârstă de opt ani, Wynnie, o alegorie a strădaniilor lui Wynnie de a-și găsi locul în clasa a treia, cu ochelarii ei cu ramă groasă și plămâni sensibili.

Mustățile lui Harriet tremurau sub mișcarea pensulei pe veranda folosită pe post de atelier, când sunetul spart al soneriei m-a făcut să tresar. Am scăpat pensula pe suprafața protectoare din vinil și aproape că am dărâmat o paletă cu acuarele de pe masa de lângă mine.

Adesea simțeam o schimbare a energiei când treceam de la o lume la alta, de la imaginar la realitate. Mereu aveam nevoie de un moment ca să mă adun. Ceasul de pe peretele cel mai îndepărtat mă anunța că trecuseră patru ore de când lucram. Sărisem peste prânz și acum tocmai ajunsesse Margo, cu care aveam planificat un interviu pentru ziar.

Planul meu fusese să fac puțină curățenie înainte, să mă prezint drept artista profesionistă care tocmai câștigase un premiu important, dar timpul zburase și

Margo mă cunoștea oricum mai bine de-atât. Am dat fuga spre ușa de la intrare, ștergându-mi palmele pe o cămașă veche a lui Nat, pe care o foloseam drept șorț, acoperită acum cu un mozaic de pete de vopsea și decolorant.

Margo stătea pe treptele de la intrare la umbra unui stejar care își întindea ramurile cât vedeai cu ochii, parcă în căutarea a ceva ce nu reușise să găsească în ultimii două sute de ani. Purta o rochie de bumbac cu imprimeu floral și avea părul aranjat într-un bob ondulat, după ultima modă. Nu m-am putut abține să nu zâmbesc remarcând încercarea ei de a fi prezentabilă, de parcă ar fi vrut să o văd ca pe o reporteră adevărată, așa cum și eu voiam să mă vadă ca pe o artistă profesionistă, chiar dacă supraviețuisem împreună aparatelor dentare, unor tunsori nefericite și balurilor bobocilor în săli de sport mirositoare.

Am îmbrățișat-o.

— Hai înăuntru. Îmi pare rău, am pierdut noțiunea timpului. Mi se întâmplă uneori.

Mereu, dar n-am spus-o.

M-a urmat în casa în care crescusem și în care locuiam acum împreună cu tata, în casa în care intrase de mai multe ori decât puteam număra. Tocurile îi răsunau pe podelele de lemn.

— Mulțumesc că faci asta, mi-a spus. Dl Farnam e foarte impresionat că am reușit să fac rost de interviu.

Agitată, a izbucnit în râs cu un fornăit, lucru care ne-a făcut pe amândouă să ne hlizim de parcă aveam iar treisprezece ani.

— Sunt doar eu, Margo.

— Știu, Clara, dar e ceva impresionant. Înseamnă enorm să câștigi un Caldecott¹.

— Mulțumesc. Sunt foarte entuziasmată.

Soarele după-amiezii se strecura prin fereastra dinspre est și lăsa dăre de culoarea narcisei pe mobile și pe podelele de lemn, pe masa de stejar din bucătărie și pe peretele opus, vopsit cu verde primăvărat. I-am făcut semn lui Margo să mă urmeze.

— Hai să stăm pe prispa din spate, e neobișnuit de cald pentru noiembrie. Vrei o limonadă?

— Ceva mai tare n-ai?

— Serios? E ora 2 după-amiaza.

— Glumeam. Chiar am glumit, mi-a răspuns, vizibil rușinată. Limonada e foarte bună.

Casa noastră era cocoțată pe o stâncă acoperită cu cochilii de scoici, la capătul unui drum ciuruit de gropi în Bluffton, Carolina de Sud, un mic sat de coastă încolăcit în jurul unui estuar, un corp de apă cam ciudat. Când valurile se loveau de țărm, scoicile cântau ceea ce mama mea numea „cântecul lor de maree”. Margo și cu mine ne-am așezat la masa veche de fier cu marginile ruginite și, în fața noastră, se întindea grădina care strălucea în culori vibrante de toamnă, cu râul argintiu pe fundal. Tufele de camelii roz și albe erau înflorite. Grădina era presărată cu flori mici și galbene care străluceau în iarba ce începuse să-și schimbe culoarea.

Îmi petrecusem toată dimineața în lumea lui Harriet, dar eram în elementul meu printre podelele care scârțâiau

¹ Medalia Randolph Caldecott este acordată anual ilustratorilor de cărți pentru copii de către Asociația Bibliotecilor pentru Copii, parte a Asociației Bibliotecilor Americane (N.t.).

și balamalele vechi, punțile înclinate și aromele sărate, tapițeria albă care începea să se cojească și chiuveta de porțelan crăpată de sub fereastra bucătăriei. Totul era perfect. Eram acasă.

Margo a șters cu un șervețel o pată de apă de pe masă, apoi și-a deschis caietul albastru.

— Pare că ești gata, i-am spus.

Mi-a zâmbit, a inspirat adânc și, când a expirat, a pronunțat prima întrebare:

— Clara, ai început să illustrezi cărți pentru copii datorită faptului că mama ta a scris o carte pentru copii devenită celebră?

Am clătinat din cap, pentru că, deși știam că această întrebare mă pândește din momentul în care m-a sunat și mi-a cerut un interviu, am sperat totuși, de dragul prieteniei noastre, că va încerca să mă protejeze.

— Margo, i-am spus, te rog. Știi că nu-mi place să vorbesc despre ea.

Am sorbit din limonadă, tânjind după acel ceva mai tare despre care glumise mai devreme.

S-a jucat cu caietul albastru cu spirală, a mușcat capătul creionului deja ros bine și a încercat din nou.

— Întreb doar ceea ce știu că vor oamenii să afle. Nu e o întrebare nerezonabilă. Asta e treaba mea.

Mi-am întors privirea de la Margo la iarba de mlaștină care începuse să-și schimbe culoarea din verde în maro. Nu era vina ei că trebuia să navigăm în aceste ape tulburi. Până și comisia Caldecott mă prezentase în cel mai recent comunicat de presă astfel: faimoasa mea mamă dispărută și cartea ei, lecțiile de artă predate la școala generală, fiica mea. Astea erau lucrurile

care mă defineau. Bine măcar că nu pomeniseră nimic de divorț.

Aici, în Bluffton, existau foarte puține secrete. Așa e aranjamentul pe care îl faci cu tine însăți când te măriți, trăiești și lucrezi în același oraș în care ai crescut. Se fac tot felul de presupuneri care sunt greu de zdruncinat. Dar, oricât de claustrofobic putea să fie orașul, reușeam să găsesc și un mare confort în familiaritatea profundă a unor locuri sau a unor prieteni precum Margo.

— Vorbim despre Caldecott, a spus Margo, încercând să mă facă să mă concentrez iar. Clara, e ceva foarte important. O să fii celebră. Nimeni din orașul nostru n-a fost celebru, cu excepția veteranilor de război.

M-am aplecat spre Margo.

— Cine de-aici crezi că știe măcar ce e un Premiu Caldecott? N-o să fiu deloc celebră. Sunt profesoară de artă la o școală generală. Lucrez din greu și, în cea mai mare parte a timpului, sunt acoperită cu pete de vopsea.

— Să nu crezi că nu-ți vor pune aceleași întrebări în timpul ceremoniei de decernare a premiilor în Chicago.

— Uite ce e, i-am zis, nici în visurile mele cele mai îndrăznețe n-am sperat la așa ceva. Când m-au sunat săptămâna trecută să-mi spună că am câștigat, nici n-am procesat cuvintele. Nu știu despre ce sunt ilustrațiile mele — nu există vreun subtext psihologic, nu, din câte pot spune eu. Doar că mereu am simțit nevoia să surprind ceea ce e în jurul meu. Arta și desenul m-au obsadat de când mă știu.

— Cum te-a găsit autoarea, Eliza Walker? m-a întrebat în timp ce își lua notițe. E o autoare atât de cunoscută, iar tu ești abia la începutul carierei de ilustratoare. Și nici nu e din Maine.

— Mi-a văzut lucrările în Micile Cărți Aurii pe care le-am ilustrat și i-a cerut editurii să mă contacteze. Am trimis ilustrațiile la New York și asta a fost tot.

— V-ați cunoscut?

Am dat din cap.

— Nici măcar nu am vorbit cu ea vreodată. Am corespondat. E politicoasă și amabilă și foarte protocolară. Ador să dau viață peisajelor din Maine, cât mai aproape de realitate cu putință, am adăugat, încercând să-i livrez lui Margo citatele potrivite pentru articol. Și totuși premiul? Sunt copleșită. În al nouălea cer. Sincer, nu-mi vine să cred. Dar celebră? Nu.

A râs și vocea i-a revenit la normal, era din nou femeia pe care o cunoșteam.

— Celebră totuși în oraș, nu? Pun pariu că tatăl tău e foarte mândru. Încă lucrează la spitalul din Beaufort?

— Da, și e tare mândru de mine.

Când am primit vestea, a plâns și m-a îmbrățișat atât de strâns încât m-a durut.

— Și Wynn timer la fel, am spus. Crede că o să mă întorc acasă cu vreun trofeu. A trebuit să-i explic că premiul e o monedă.

— Și...? a început Margo, mușcându-și buza de jos.

— Nat, am spus. E OK. Nu am probleme să vorbesc despre el. E foarte fericit pentru mine.

Era adevărat. Așa stăteau lucrurile. Fostul meu soț nu era un om rău, doar iubea jocurile de noroc mai mult decât ne iubea pe noi. Ba chiar și această idee are un oarecare grad de falsitate, pentru că, sincer, chiar cred că ne iubea pe noi mai mult. Dar dependența și viciul l-au împins în alte direcții. Ceea ce ne-a făcut să pierdem casa și pe mine să caut un avocat de divorț care nu prea avea

multă treabă într-un orășel conservator ca al nostru, apoi drumurile m-au adus înapoi în casa copilăriei.

Un lucru duce la altul, cum s-ar spune.

Margo și-a frecat unghiile una de alta, un tic nervos care a făcut să-i sară oja roz.

— Îmi amintesc cum desenai pe marginile tuturor caietelor. Mereu ai fost foarte talentată, meriți acest premiu.

Pe râu plutea o barcă de pescuit creveți, cu plasele atârânănd de o parte și de alta ca niște draperii, iar deasupra ei se învârteau, dansând în cercuri, pescăruși guralivi și rândunici de mare, sperând la ceva resturi. Dispoziția lui Margo s-a schimbat brusc.

— Clara, crezi că există lucruri pe care suntem meniți să le facem? Crezi că există un destin?

— Destin. Ce cuvânt mare, nu-i așa?

— Da, a răspuns privind-mă în ochi.

— Destin. Soartă, am spus. Sunt ale noastre să ni le modelăm.

O adiere sărată a venit dinspre golf, trecându-mi prin păr. Am avut senzația ciudată că am auzit-o pe mama spunând asta, cândva. Că vocea ei era de fapt cea care vorbea prin vocea mea, un gând care m-a bucurat și mi-a dat fiori în același timp.

— Cred că sunt o mulțime de lucruri pe care suntem meniți să le facem. Nu mă întreba cine ne pune să le facem, pentru că nu am un răspuns. Dar cred că venim pe lume cu mai multe destine posibile și nu le putem împlini pe toate. Trebuie să alegem.

— Multe destine, a spus. Alegem. Îmi place asta.

— Și, da, poate arta e unul dintre destinele mele.

A continuat să scrie în timp ce eu citeam însemnările din caiet cu susul în jos și am văzut că a subliniat cuvintele *multe destine*.

— Mai ai nevoie de altceva? Wynnie ar trebui să apară în orice moment.

Eram deja cu urechile ciulite ca să aud autobuzul de școală, pașii fiicei mele pe podelele de lemn și vocea care striga „Mama!”.

Margo a închis caietul și, relaxată, s-a sprijinit de spătarul scaunului.

— Sunt foarte mândră de tine, Clara. Sincer.

— Mulțumesc. Înseamnă foarte mult pentru mine. Știi unde mă găsești dacă mai ai nevoie de ceva.

— Mulțumesc. Și felicitări!

După ce a plecat, am rămas afară în așteptarea lui Wynnie. Îi făcusem deja un sendviș cu unt de arahide și cu miere, feliile de pâine fără coajă, o gustare pe care o luam des cu noi când ieșeam în larg cu barca de pescuit a tatei. Făcea parte din rutina noastră, când vremea ne permitea. Înainte să vină tata acasă, obișnuiam să aruncăm plasele și să așteptăm peștișorii argintii în timp ce soarele cobora pe cer.

Dar dincolo de gândurile mele legate de Wynnie, mă bântuia întrebarea lui Margo.

Ai început să ilustrezi cărți pentru copii pentru că mama ta a scris o carte pentru copii devenită celebră?

Detestam ideea. Pur și simplu o detestam. Și totuși oare așa să fi fost?